

Kiadja: A MAGYAR FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik egyelőre minden hó közepén.
Az ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj:
Egész évre 6 Korona, fél évre 3 Korona és évi 30 K drágasági felár.

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.
Szerkesztőség: Budapest, Földmiv. minisztérium (V., Országház-tér II. sz., II. em.).
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria” r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vesz fel.

TARTALOM: 1921. — Olvasóinkhoz. — A birtokreform és a tógazdaságok. — Mire képes a jó fajta ponty. *Rm.* — Társulatok. Egyesületek. (Újévi üdvözet. *Simonffy Gyula.*) — Irodalom. Könyvismertetés. — Kérdések és feleletek. — Vegyesek. — Hivatalos árjegyzés. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

1921.

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában. Amen.

Olvasóinkhoz.

A nyomdai költségek és a papiros árának ijesztő emelkedése a »Halászat«-ra is minduntalan felvetik a lét vagy nem-lét kérdését. A földművelésügyi miniszter úr jóindulata és az Országos Halászlati Egyesület áldozatkészsége mégis lehetővé tette — legalább egyelőre — további megjelenését.

Hogy mit hoz a jövő, nem tudjuk. A halászat terén dolgozók munkájának minden részen tapasztalható élénksége azonban bizalommal tölt el bennünket. Erre a bizalomra támaszkodva indul meg új évfolyamunk abban a reményben, hogy, ha a még esetleg előre nem látható nehézségek leküzdhetése végett az érdeklők további jóindulatú áldozatkészségére lenne szükségünk, azt sem fogják tőlünk megtagadni.

A viszonyok kényszerítenek arra, hogy a jelenlegi értékelődésekhez némileg alkalmazkodva, előfizetőktől az eddigi évi 6 K-n felül még 30 K drágasági felárát kérjünk, a hirdetések díját pedig — még a háború előtt megállapított díjakhoz képest — ötszörösre emeljük.

A lap szűkebb keretén s havonként egyszer való megjelenésén kényszerhelyzetünkben, sajnos, nem változtathatunk.

E szűk keretek között feladatunk nem könnyű. Méltányos elnézést kérünk azért olvasóinktól egyrészt, másrészt pedig szíves támogatást; különösen, bár kisebb, de annál gyakoribb híradásokat a munkájuk körében

előforduló minden érdekesebb mozzanatról. E réven lehet e lap igazán »mindannyiunk« lapja.

A régi boldog új évek helyett, most szerényen csak azt kívánjuk, hogy az új esztendő hozzon végre a sok bánat és szomorúság után egy kis örömet is számunkra!

A birtokreform és a tógazdaságok.

A birtokreform nagy ügye a megvalósulás küszöbéhez jutott. A »Budapesti Közlöny« mult évi december 7-én megjelent 281. száma hozta már a földbirtok helyesebb megosztását szabályozó rendelkezésekről szóló 1920. évi XXXVI. törvénycikket.

A törvény végrehajtása mindenesetre igen nagy változásokat fog az ország agrártevékenységében előidézni; legközvetlenül érinti pedig majd a nagyobb egységű gazdasági üzemeket, hiszen a törvény célját éppen azok arányának megváltoztatásával érheti csak el.

A mezőgazdasági művelésnél szokásos megjelölést véve alapul, az ottani kis tagokkal szemben a halastavak tógazdaságok általában nagyobb egységeket jelentenek. Az 1—2 holdas tavak ritkák, a 10—12 holdasok még kicsinyek; 50—100 holdnál kezdődnek hazai viszonyaink között az önálló üzemű ilyen halgazdaságok, mindig csak a vízzel borított területeiről szólva, a melyet, mintegy keret gyanánt, kiegészít még bizonyos száraz rész is a térképi határok között. Közlebből érinti tehát azokat, már terjedelmüknél fogva is, a földarabolás veszélye. Lapunkban már 1919. februárjában (I. Halászat 1919. év 3—4. szám: »Birtokreform és halászat«) szóvá tette *Scheiber József*, hogy a nagybirtokok parcellázásánál a mesterséges halászatot illetőleg mi mindenre kellene tekintettel lenni avégből, hogy a föld lehető jó kihasználhatása kárt ne szenvedjen.

Értékes tanulmánya óta az idevonatkozó törvényt csakugyan meghozták. Most már tehát a tényekkel kell számolnunk. Az elől idézett törvényben a halászatot a IV. fejezet alatt a 34. § említi. E szakasz szerint:

„A megváltást szenvedő kérésére indokolt esetben mellőzni kell a jelen törvény alapján különben megváltható földbirtok ama részének a megváltását:

3. a mely nádas, fűzes, különleges berendezéssel ellátott s az okszerű gazdálkodásnak megfelelően csupán összefüggő egy tagban kezelhető mezőgazdasági terület; befásításra váró kopár, illetőleg kopárosodó vagy futóhomokterület; *tó vagy olyan terület, a mely másra, mint tőzegtermelésre vagy halastó létesítésére okszerűen fel nem használható;*

Nem alkalmazható ez a szakasz azokban az esetekben, a melyekben a jelen törvény 28. §-ának első bekezdése alapján a földbirtok egész terjedelmében megváltható.

A „megváltás”, amelyről itt szó van, mindig csak az államot megillető jog, a melyet az a törvényben szabályozott módon gyakorolhat s annak alapján a mezőgazdasági ingatlanokat bizonyos sorrendben szerezheti meg.

A törvény 28. §-a szerint, *egész terjedelmében is*, elsősorban azt a mezőgazdasági ingatlant szerezheti meg az állam, amelyet élők közötti jogügylettel vagy árverésen 1914. évi július 28. és a törvény életbelépésének napja között lefolyt időben idegenítettek el, vagy amely nyilvános számadásra kötelezett vállalat vagy egylet tulajdona.

Ilyen megváltás esetében a 34. § nem alkalmazható, vagyis akkor az egész ingatlannal együtt az állam birtokába kerül a birtokon található „tó vagy olyan terület is”, amely másra, mint „halastó létesítésére, okszerűen fel nem használható”. Semmiesetre se érthetjük a törvény eme rendelkezését úgy, hogy az ilyen megváltás egyértelmű volna a tó — a halastó — megszüntetésével. Ez csak annyit fejez ki, hogy a halastó s halastó létesítésére alkalmas terület birtokosában változás állott be; az eddigi helyébe az állam lép. Esetleg csak azért, hogy a birtok többi részét a törvényszabta földbirtokpolitika céljaira felhasználhassa. Mindenesetre elgondolható az az eset, hogy e célok legkisebb hátránya nélkül a halastó, vagy az okszerűen csak annak létesítésére alkalmas területek, mint különálló halgazdaságok, hasznosíthatassanak. A többlet termelés nézőpontjából bizonyára ez a kívánatos, mert az illető földterületek hozama ilyen üzemnél a legnagyobb.

Az államot illető megváltás egy másik módjáról a törvény 30. §-a szól. E szakasz első bekezdése szerint: „Az állam megváltás útján megszerezhet továbbá bármely nagybirtok mezőgazdasági művelésre alkalmas földjéből is annyit, amennyinek megváltása az Országos Földbirtokrendező Bíróság megállapítása szerint a nagybirtok meg nem váltott részein üzemének megfelelő okszerű gazdálkodást nem gátolja.”

Ezzel a rendelkezéssel áll tulajdonképen kapcsolatban a fent idézett 34. §.

E szakasz, röviden szólva tehát, *mentesíti* a megváltás alól a tavat vagy olyan területet, amely másra, mint halastó létesítésére okszerűen fel nem használható. De a mentesítés, illetőleg a megváltás mellőzése csak a megváltást szenvedő *kérésére* s csak *indokolt* esetben történik meg.

A döntés a 35. § szerint az Országos Földbirtokrendező Bíróságot illeti, mert e szakasz első bekezdése sze-

rint: „Az Országos Földbirtokrendező Bíróság vita esetén az érdekeltek meghallgatásával végérvényesen állapítja meg . . . hogy a jelen törvény alapján a megváltási jog gyakorlásának helye van-e . . .”

Mint a hogy az egész törvény végrehajtásának, úgy, a mint látható, a halászatot illető résznek is legfontosabb szerve tehát az Országos Földbirtokrendező Bíróság. Ennek szervezetére s működésére vonatkozik a törvény II. fejezete. Ebből különösen kiemelendőnek tartjuk a 11. és 13. §-t.

A 11. § első bekezdésében kimondja, hogy: „A határozatok hozatalánál a méltányosságot is szem előtt kell tartani”.

A 13. § egész terjedelmében a következőkép szól:

„Az Országos Földbirtokrendező Bíróság azokat az ügyeket köteles tárgyalni, a melyeket ez a törvény, más jogszabály vagy a földművelésügyi miniszter eléje utal.

Az Országos Földbirtokrendező Bíróság a földbirtokpolitikát érintő kérdésekben a földművelésügyi minisztertől felvilágosítást kérhet és neki előterjesztést is tehet. A földművelésügyi miniszter köteles a kért felvilágosítást megadni, az előterjesztést tárgyalni, az eredményt vagy az akadályokat a bírósággal záros határidőn belül közölni.

Az Országos Földbirtokrendező Bíróság határozathozatal előtt az ügy tanulmányozására vagy helyszíni szemlére saját kebeléből tagokat vagy más szakértőket közvetlenül is kiküldhet. A közigazgatási hatóságokat is közvetlenül megkeresheti. Az Országos Földbirtokrendező Bíróságnak a maga hatáskörében kiadott rendeleteit a közigazgatási hatóságok is foganatosítani kötelesek.”

E szakasz szerint tehát ez a bíróság egyrészt a földbirtokpolitikát érintő kérdésekben a földművelésügyi minisztertől felvilágosítást kérhet, másrészt határozathozatal előtt *szakértőket* alkalmazhat.

Mindkét dolog megnyugtató. Ha olyan különleges termelési ágról lesz valamely vitás esetben szó, mint aminő a halászat, különösen pedig a mesterséges viszonyok között létesített tógazdaság, akkor az Országos Földbirtokrendező Bíróság bizonyára igénybe veszi a 13. §-ban megadott lehetőségeket.

A földművelésügyi miniszter tárczájának ügykörébe tartozik a halászat gondozása is; mindenesetre meg fogja tudni találni tehát a módját, hogy ennek a termelési ágak érdekei a földbirtokpolitika céljaival összeütközésbe ne kerüljenek.

Szakértők alkalmazása pedig teljes részletességgel vizsgálhatja meg, különösen az ügy ama részét, a melyet a 34. § hangsúlyoz; nevezetesen, hogy a szóban forgó terület *okszerűen* felhasználható-e vagy sem másra, mint halastó létesítésére.

Természetesen, hogy a halászat érdekéből az a legfontosabb, hogy az alkalmazott *szakértők* aztán csakugyan olyanok legyenek, akik a halászathoz igazán értenek is. Mert tapasztalásból tudjuk, hogy sokan vannak a hivatalosak, de kevesen a választottak . . .

Végül a törvény ama fontos rendelkezését idézzük, a mely szerint „A megváltás kimondásának csupán a törvény életbelépésétől számított *öt éven* belül van helye”.

Öt éven belül tehát mindenesetre megoldást nyer minden kétes kérdés. És reméljük, hogy az intéző körök bölcsessége megtalálja a módját, hogy a törvény társadalompolitikai céljának elérése mellett a halászat terén oly örvendetes módon megindult építő s újra-építő élénk mozgalom a törvény végrehajtása során semmi irányban se korlátoztassék.

Mire képes a jó fajta ponty.

A jó minőségű ponty fejlődési képességére érdekes adatot szolgáltatott mult őszőn a *vrászlói* (Somogy m.) tógazdaság. A tógazdaság gróf Zichy Béla uradalmában a Haltenyésztő r.-t. kezelése alatt áll, kiterjedése kereken 400 k. hold és 10 tóra oszlik. Ezek egyikét (IX. sz.), a mely 51 kat. hold terjedelmű, kizárólag ivadék nyerésére akarták felhasználni s kihelyeztek oda 1920. márczius 28-án 9 pár anyahalat (18 darab = 144 kg.) és június 5-én még 4 darab tejes és 2 darab ikrás halat (6 darab = 48 kg.). Az anyahalakból 2 darab még az ívás észlelése előtt elpusztult. Ívást e tóban *május 27-én* észleltek.

Közbevetve megjegyzendő, hogy más tóban már *május 6-án* észleltek ívást, tehát 3 héttel korábban. Tudjuk, hogy a mult évi június minő hideg volt, hiszen e hónap első napjaiban a két év előtti fagyoktól lehetett tartani; bizonyára ennek a következménye volt, hogy a tóban az ivadék nagyon gyéren mutatkozott; éppen a hideg napokra eshetett az ikra kikelése.

Hogy a tó népeességéről teljes képet adjunk, megemlítjük még azt, hogy tavaszkor 150 darab 3—4 dekás egynyaras felmaradt ivadékot is behelyeztek.

A tavat 1920. október 19-én halászták le.

Kifogták az anyahalakat a már említett két elhullott kivételével mind.

Kifogtak a behelyezett 150 darab egynyaras ivadékból, mint kétnyarasat, 141 darabot, összesen 319 kg. súlyban, vagyis ezek átlagosan 2 $\frac{1}{4}$ kg.-nál többet nyomtak.

Kifogtak végül 2291 métermázsa egynyaras ivadékot, a melynek *átlagsúlya 060 kg. volt.*

Ez az ivadék külön teletőbe került, a melyben mult év november hó 10-én volt alkalmunk azt látni. Egy hálózásnál, úgy szemre, kiválogattunk a nagyjából 10 darabot; azokból 5 darab pontosan 550 kg.-t nyomott, vagyis 1 darab átlagsúlya 110 kg. volt. A legnagyobbak közül megmért egyik példány *15 kilogrammot* nyomott, 2 darab pedig egyenként 14—14 kilogrammot.

Hogy ez utóbbiak sem lehetnek a tavaszi 150 darab egynyarasok közül valók, mutatja az, hogy egyrészt az ott tapasztalt kallódás, a fenti adat szerint 9 darab, vagyis 60%, igazán minimális s a kifogott kétnyarasok átlagsúlya (2 $\frac{1}{4}$ kg.) jóval fölülhaladta az 1 $\frac{1}{2}$ kg.-t. Hozzá kell még azt is tennünk, hogy a lemért példányok csakis az egyszeri hálózás tartalmából merített 3—4 szákból kerültek ki, tehát nem valami hosszas válogatás útján.

Egy kg.-os példány akárhány volt az ivadék között; a legkisebbek 030 kg.-osak lehettek.

A vrászlói tavak talaja homokos, tőzeges; a tápláló víz is ilyen területekről jön, tehát bizonyos tekintetben „szűrt“ víz benyomását kelti; éppen ezért a tavak természetesen hozama elég csekély, a mit a mai takarmányhiányos viszonyok között sajnosan lehet megállapítani: átlagosan kat. holdanként 50 kg. Ennyi volt kereken a szóbanforgó tó hozama is etetés nélkül, mert valami etetést kezdtek ugyan tavasszal, amíg sok ivadékot reméltek, de a mint észrevették annak gyérségét, körülbelül 7 métermázsa feladagolása után abba hagyták a dolgot. A kereken 25 métermázsaát kitevő haltermésnél ez természetesen számba nem jön.

Mindenesetre olyan növekedést mutat a vrászlói ivadék, a minőre példát eddig még nem tudunk. Ha véletlen s nem kívánt is ez az eredmény, — a tógazda-

ság bizonyára jobban örült volna a kisebb átlagsúlyú, de nagyobb számú ivadéknak, — egyet mindenestre bizonyít: *a tógazdaság pontyanyagának elsőrendű voltát.* Rm.

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Újévi üdvözet!

A ránk következő *Újév* alkalmával üdvözöljük egyesületünk tagjait és szívünk egész melegével és őszinteségével kívánunk mindenkinek — kicsinynek, nagynak egyaránt — *igen boldog Új-esztendőt!*

Üdvözlésünk kapcsán, különösen ez idén fokozott szükségét érezzük annak, hogy helyzetünkről némi megközelítő tájékoztatást adjunk és az általánosnak mondható lehangoztság enyhítésére bizdító, bátorító szavakat keressünk. Nehéz feladat az most, de azért talán mégsem lehetetlen!

Szenteljünk néhány pillanatot jelen helyzetünk vizsgálatára; hiszen Ő év vége és az Új eleje úgyis a multakon, a jelenen s a jövőn való *szemléltetés* ideje.

Országunk a szerencsétlen végű világháború, a két forradalom s a dúló ellenség megszállása után romokban hever; darabokra van szaggatva eszményien szép egységes vízhalózatunk, mely eredetétől torkolataig a legnemesebb fajú halakat termette s a mely egy gazda kezében a halászatnak eszményien szép és okszerű módon való üzéséhez az alapot szolgáltatta. A trianoni békeszerződésnek mondott okmány, a határok lehetetlen megállapításával — a többi termelési ághoz viszonyítva — talán a régi Magyarország, a kárpáti medence halászatát sújtotta legjobban.

S hogyan vagyunk mi halászok? Bizony közülünk sokan el vannak zárva jogos tulajdonunktól, régi birtokaik, szerződéseik stb. élvezetétől; számos esetben megszűnt a családi, bajtársi és az üzleti összeköttetés, keserű megpróbáltatást hozott az illetőkre s közvetve számunkra is.

Nem nagy jelentősége van az összeség, de sőt még az egyén szempontjából sem annak, hogy a halmak jelenleg, illetve a mult-hoz képest magas a piaci ára; nagyon jól tudjuk, hogy ez az abnormisan magas ár éppen a viszonyok viszásságát jellemzi legjobban. Akárhányszor hallja az ember, hogy: „jobb volt régen, mikor még olc.ó volt a hal“! Ezt az illetők nemcsak azért mondják, mert akkor csekélyebbek voltak a felszerelési és közszükségleti cikkek árai, a munkabér, egyszóval a *termelési költségek*, hanem, mert akkor meg volt a szilárd, biztos alap, a melyre a magyar gazda, munkás és kereskedő számításait, egész jövő megélhetését és boldogulását alapíthatta. Ennek a hiányát érezzük ma mindnyájan; ezért vannak tehát *közös gondjaink és bánataink!*

Mi azonban mégis ebből a „*közösségből*“ meríthetjük legfőbb reményeinket és vigasztalódásunkat!... Ez a *közösség*, ha balsorsban fogant is, *egységet, erőt* s a jövő czéltudatos munkájának *alapját* jelenti; erre kell építenünk *elszánt, öntudatos, kitartó magyar akarattal!*

Hiszünk mi is egy isteni örök igazságban, hiszünk Magyarország feltámadásában. De ezt a feltámadást elősegíteni csak *munkával* lehet. Vegyük ki abból mi is részünket!

Legyünk akarathban s a cselekvésben egységesek! Mi magyarok eddig abban a hírből állottunk, hogy *képtelenek vagyunk az egysülési, a szövetezési eszme befogadására?* Ne vitatkozzunk most azon, hogy általánosságban tényleg úgy volt-e ez, vagy sem!? A magyar halászokra ezt már a multban is bajosan lehetett ráfogni; hiszen csak emlékezzünk vissza, hogy a magyar *halászcéhek* micsoda szép és hatalmas alakulatok voltak! Egyesületi életünk ma is van.

Egyesületünk tagjait nemcsak a közös eszme, hanem ezen túlmenőleg a közös cél iránt való cselekvés és áldozatkészség kötelességérzete is áthatja.

A most lefolyt évben, a mikor a bennünket legközvetlenebbül összekapcsoló egyetlen magyar szaklapunk, a „*Halászat*“ megjelenése a nagy előállítási költségek miatt kérdésessé vált, halásztársaink kicsinye-nagyja egyaránt sietett segítségére — és pedig minden különösebb bizdítás és propaganda nélkül. Tehetős emberek segítségén kívül, megható volt olvasni a kisebb 100—300 koronás adományok kísérelő sorait, a melyet kishalásztársaink juttattak hozzánk! Hálával s büszkeséggel gondoltunk azokra az evezőrdűtől kérges tenyerekre, a melyek ez adományokat a lap és az egyesület iránti szeretetből juttatták el hozzánk!...

Nem bizonyítják-e ezek azt, hogy a magyar emberben igen is van érzék az egyesületi cél és eszme iránt s hogy az nemcsak szavakban, hanem áldozatkész cselekedetekben is megnyilvánul! És én hiszem, hogy nekünk, magyar halászoknak, nem kell félnünk

a jövőtől, nem kell majd szégyenkezni amiatt, hogy a közös építő magyar munkából részünket kivenni nem fogjuk!?

Csak egyet ne feledjünk soha, nevezetesen, hogy ha már a múltban és a balsorsban egységesek és erősek tudunk lenni, erre a jövő eltökélt munkájában még inkább szükségünk leend!

Hogy mit jelent ez egység?... Gondoljunk csak erőszakkal eldaraboltság szép vízrendszerünkre, amelyben az alig szivárgó és csörgedező kis erek és patakok a mi Tiszánkat oly szépséges erőssé, Dunánkat oly hatalmas, nagygyá tették!

Szép szóval, vagy ha szükséges, hatékonyabb módon ápoljuk magunkban és másokban az együtvértartás gondolatát és érzését, váltsuk valóra a szép mondást: „mindnyájunk egyért s egy mindnyájunkért! Jó vagy balsorsunkban ne feledkezzünk meg egyesületünkről, igyekezzünk megbízható lelkes tagokat, barátokat szerezni, mert a közös eszme annál erősebb, minél többek lelkében él. Tagtársunk lehet az is, aki hivatásánál fogva nem halász ugyan, de lelkes híve munkánkknak, a halászat ügyének.

Tegyük az érintkezést szorosabbá és bensőbbé egymás közt a tagok és az egyesület vezetősége közt.

Egyesületünk körében már az elmúlt évben felmerült pl. az az eszme, hogy az egyesület keressen módot halaukiók tartására — legyen közvetítő a termelő és a kereskedő között. Addig is, míg ennek az eszmének kivihetősége a szükséges feltételek bekövetkeztével valóra válhatik, az egyesület a kereslet- és kínálatról készséggel vezet nyilvántartást s készséggel közli azt az érdeklődőkkel. Úgyis szintén szívesen nyilvántartjuk a munkakeresletet és kínálatot. Lapunkban aránylag mérsékelt díjtétel mellett meg van az alkalom kisebb-nagyobb hirdetések közlésére.

Miután legjelentősebb szellemi kapcsunk a „Halászat“, olvassuk azt mindig szeretettel, megértéssel és azáltal, hogy megfigyeléseinket s tapasztalatainkat, hosszabb-rövidebb közlemények alakjában e lap szerkesztőségének megküldjük, vegyünk a lap szellemi életében aktív részt. Egyes ember tapasztalata és tudása akkor válik közkinccsé, ha azt nyilvánosságra hozza s értékében csak nyer, ha ahhoz esetleg mások is hozzájárulnak.

Sokszor lehet hallani, hogy a magyar ember kényelemszeretőből nem szeret írni. Ne engedjük ezt elhithetni magunkról s igyekezzék mindenki ráczáfalni arra. Vegyünk e tekintetben példát külföldi, különösen német halásztársainktól!

Örvendetes jelenség egyébként, hogy kisebb termelőink, bérlőink s halászaink közül egyesek mostanában sokszor igen értékes írásaikkal felkeresik a lapot — jeléül annak, hogy magyar ember is tud, ha akar, írni. A szerkesztőség a jövőben is szívesen látja ezeket a közleményeket mindenfelől. Ha országunk feldaraboltsága a közeljövőben nem szünnék meg — lapunkra vár az a hivatás is, hogy elszakadt halásztársainkkal az érintkezést fenntartsa a magyar kultúra erejénél fogva!

Ennek a magyar kultúrának egyik szerény, de öntudatos tényezője egyesületünk is. És ennek a kultúrának további ápolása a legszentebb kötelessége minden magyar embernek, ott abban a körben, a melyben dolgozik. Kötelessége az egyesületünknek is.

A vezetőség a közös munkában — a jövőben is — készségesen és önzetlenül rendelkezésre áll tagjainknak; a tagok megértésén, kitartásán, buzgó, odaadó tevékenységén fog mulni az, hogy a halászat is méltóan hozzájáruljon a haza jólétét, boldogulását és feláradását valóra váltó nagy munkához. Adja Isten, hogy mindezt mielőbb megérjük! Még az új évben; akkor lesz igazán boldog!

Budapest, 1921. január hó.

Simonffy Gyula,
az O. H. E. titkára.

A Szolnokvidéki felsőtiszai halászlászlói társulat 1920. decz. hó 9-én tartotta rendes évi közgyűlését gr. Szapáry György elnöklété alatt. Az 1920. évi zárszámadások szerint 7851-99 K bevétellel szemben 6336-34 K kiadás merült fel. Az 1920. évi ügyviteli költségeket 3441-08 K-val irányozták elő s ehhez képest a tagok évi járulékát az I. és III. szakaszon 54 fillérben, a II. szakaszon 27 fillérben állapították meg. Az 1919. és 1920. évekre eső hasonbér-osztalék együttesen az I. szakaszon 7 K (régi 2-10 K), a II. szakaszon 2-03 K (régi 1-27 K), a III. a) szakaszon 22-94 K (régi 1-96 K), a III. b) szakaszon 30-30 K (régi 1-50 K), a III. c) szakaszon pedig 67-24 K (régi 1-51 K) kat. holdanként. Az I. szakasz halászlászlói jogának újabb bérbeadására vonatkozó szerződést, mely szerint a régebbi 2700 K-val szemben, e szakaszt 1921. évi január 1-től 1925. évi december 31-ig terjedő 6 évre, évi 110,000 K-ért vették bérbe, a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vette.

Az Alcsiszigeti halászlászlói társulat Szolnokon 1920. deczember 21-én tartott közgyűlésén mindenekelőtt jegyzőkönyvi részvétét fejezte ki a proletárdiktatúra alatt ellenforradalmi magatartásáért kivézettt társulati bérlő, néhai Stögermayer Antal gyászos elmulása felett; azután törvényesség szempontjából felülvizsgálta a Stöger-

mayer-örökösök bérletátruházási szerződését és ennek alapján a társulati vízterület jogosított halászlászlói Stögermayer Alajos ny. alezredést ismerte el, a ki elhunyt bátyjának mindenféle halászlászlói vállalkozását folytatja.

Ezzel összefüggésben háromtagú bizottságot küldöttek ki azzal az utasítással, hogy az Alcsiszigeti holtág halászlászlói üzemét és felszereléseit megvizsgálja, úgyszintén a halfogások eredményességéről is tájékozódjék, úgyszintén, hogy a halászlászlói haszonbér méltányos felemelése tárgyában tegyen javaslatot, melynek alapján a bérfelemelésről legközelebbi közgyűlés fog határozni. Ugyanezen bizottságot utasították arra is, hogy az 1916. év óta függőben levő zárszámadásokat készítse el, hogy aztán az időközi jövedelem felosztásáról és a költségvetésről is határozhassanak.

Végül egyhangúlag megválasztották elnöké Dr. Nagy Emil szolnoki ügyvédet, volt orsz. képviselőt és alelnökké Geiger József földbirtokost.

(—gh.)

IRODALOM. KÖNYVISMERTETÉS.

Fehér Zoltán: Olajos növények termesztése. „Az olajos növények termesztése“ cím alatt Fehér Zoltán könyve a repce, a napraforgó, a mák, a sójabab, a gomborka, a mustár, a ricinus termesztését gyakorlati módon tárgyalja. A talajművelésre egész aprólékosságban igen nagy gondot fordít, a mitől tulajdonképen a siker függ. A növények vegyi összetétele és a talaj tápanyagainak szembeállításával a trágyázás kérdése igen világosan nyer megvilágítást. E növények termesztése nemcsak az olaj ipari felhasználása szempontjából fontos, de érdekelheti az a halasgazdaságokat is. Tudvalévő, hogy az olajnyerés mellékterményei, a különféle „olajpogácsák“, haltápláléka is igen jól felhasználható. De maguk között a növények között pl. a sójabab nagy fehérje- és zsírtartalmánál fogva, külön is figyelmet érdemel e tekintetben. A munka a dr. Kovács József által szerkesztett Falusi Könyvtár című gyűjteményes vállalatban jelent meg. Ára fűzve 24 K.

KÉRDÉSEK ÉS FEJELETEK.

Kérdések.

1. a) Alkalmas-e szőlőtörköly halletetés céljára; elfogyasztja-e a hal s ha elfogyasztja, javára válik-e, fejlődik-e tőle; mi a szőlőtörköly tápértéke, illetve mily tápanyagot tartalmaz az; hogyan alkalmasabb, kifőzött vagy kifőzetlen állapotban s úgy egyik, mint másik formában, szárogatva és darálva, vagy eredeti állapotában? A törkölyben levő héj s kevés szőlőhús-maradvány, vagy a mag lehet-e hasznosabb anyag a törkölyben?

b) Alkalmas-e a szénapolyva (fű-és gyommag, apróra töredeztetett fű-, here- és gyomlevél) halletetésre. Elfogyasztja-e a ponty s mennyiben válik az hasznára?

c) Vágóhidakon összegyűlemlő gyomortartalom és állatvér korpával esetleg szénapolyvával összekeverve — a télen gyűjtött hulladék megszárogatva, a nyáron gyűjtött pedig frissen szintén keverve — mily mérvben alkalmas pontyvetetésre? Szerény véleményem szerint ez elsőrendű elességzamba mehet. Nem tartalmaz-e egyik vagy másik táplálék a halra káros anyagot?

Tóváros.

F. R.

Fejeletek.

1. Kérdéseivel a ponty takarmányozására vonatkozólag óhajt tájékozást nyerni. Hogy a dologban helyesen igazodjunk el, abból kell tehát kiindulnunk, mi is a pontynak a legmegfelelőbb természetes tápláléka?

Tudjuk, hogy erre a kérdésre az első határozott fejeletet Šusta József adta, a wittingau (Csehország) tógazdaságok egykori nagy-hírű újjáalakítója; ő a többeli pontyok gyomortartalmát vizsgálta s abból megállapította, hogy a ponty legfőbb táplálékát a vízben élő alsóbrendű állati szervezetek adják. Šusta óta tartjuk a pontyot húsevőnek. Ezt a vélekedést egyes kutatók, gyakorlati tógazdák is, olyképp gondolták módosíthatónak, hogy a ponty részben növényi anyagokkal is táplálkozik. A legújabb vizsgálatok azonban, a melyeket főképen a németek hírneves halászbiológusa, Schiemenz Pál végzett, alig hagynak fenn kétséget aziránt, hogy igenis a ponty legfőbb, legkedveltebb tápláléka állati szervezetekből áll, még pedig nem is az ú. n. planktont alkotó, a vízben lebegő parányi szervezetekből, mint azt még Šusta is hitte, hanem a nagyobb, szabad szemmel nagyon is jól látható fenék és parti férgek, rovarokból, állatokból stb. Ennek alapján Schiemenz már rég kimondta a szentenciát, hogy a pontynak most általában szokásos, lisztes növényi magvakkal való takarmányozása erőszakolt, természetellenes dolog.

A gyakorlati tógazda persze nem nagyon érzékenykedik a tekintetben, hogy a lehető legkellemesebbet nyújtsa pontyjainak s meg

van elégedve, ha az etetésnél a számadását megtalálja. De azért igaz az is, hogy egy bizonyos határon túl a nem megfelelő táplálékot erőltetni nem lehet.

Ezek előrebocsátása után megfordított sorrendben kíséreljük meg a választást kérdéseire.

A vágóhídon összegyűlemlő állati vér s az állati testből való egyéb hulladék mindenestre igen jó haleleséget szolgáltat; mindig ajánlatos azonban az ilyen hulladékat előbb megfőzni s így keverni korpával, meg egy kevés iszapolt agyaggal. Az így előállított takarmány megközelíti a ponty természetes táplálékának összetételét.

Az állatok *gyomortartalmából*, a melyből a táplálóanyagok részben már ki vannak vonva, eredményt várni alig lehet. Egy rókáról két bört nyúzni, még — a ponty se tud. Aztán meg azt az erjedő, bomló masszát a vízbe adni mindig veszedelmes dolog. Az ilyen anyagokat legjobb komposzttrágyához használni fel s azzal aztán, ha jól beérett, *trágyázhatjuk* a halastó vizét; így bizonyára sokkal jobb s biztosabb eredményt érünk el.

A vágóhídi hulladéknak szénapolyvával való keverését se ajánlhatjuk.

A széna, szénapolyva — s ezzel a második kérdéshez jutottunk — a ponty természetes táplálékától már nagyon messze álló takarmány. Legfőképp azért, mert igen sok rostanyagot tartalmaz s a ponty gyomra nem erre van berendezkedve.

Az ilyen növényi anyagokat takarmánnyul felhasználni már sokan próbálták. Közvetlen a háború előtti években titokzatos, de nagyhangú hirdetések jöttek pl. Németországból, a melyek szerint új pontyeleség felfedezéséről lett volna szó és pedig a tóság vízfeletti zöld növényzetének felhasználásáról, megfelelően előkészítve azt. Az illető ezt az eljárását szabadalmaztatta is és a szabadalmat — megfelelő áron — eladásra is kínálta a különböző érdekeltségeknek. A dolog veleje a zöldnövényeknek (fri-s nád, káka stb.) *pépszerű* anyaggá való feldolgozásában állott, valószínűleg főzéssel és felaprózással. Az egészről elhallgattak aztán s ma már talán el is feledték. Ilyen fajta eljárással, a háborús szükség közepette, nálunk is próbálkoztak egyes tógazdaságokban, hallottunk luczernaetetésről is stb., de a megfelelő eredmény elmaradt.

Mindesz azt látszik csak igazolni, hogy azokon a növényi lisztes takarmánymagvakon túl, amelyeket a melegvérű állatoknál ú. n. „abraknak“ használnak, ilyen a *zab*, az azzal közel azonos összetételű s táperejű *árpa* s *kukoricza*, kevésbé erőteljes növényi takarmány: yal a pontynál nem érdemes próbálkozni.

Önként következik ezekből, hogy a *szőlőtörkölytől* se lehetne sokat várni, mint haleleségtől. A szőlőtörköly takarmányértéke ugyanis a középminőségű szénának csak $\frac{2}{3}$ -a, tehát ha már a széna is túlságos sok felesleges anyagot juttatna a ponty gyomrába, még jobban tömné azt meg haszontalanul a törköly. E mellett a törköly még sok csersavat és borkósavat is tartalmaz, ami a melegvérű állatok részére való felhasználásánál is bizonyos korlátokat szab.

A pálinkafőzésre már felhasznált, vagyis kifőzött törkölyben már kevesebb ugyan a savtartalom, de a tápláló értéke is jóval kisebb.

A gyakorlatban tógazdaságokban, törkölyetetésről, mint kísérletről se igen tudunk, de az előadottak szerint feleslegesnek is tartanók az arra fordított időt, fáradságot s költséget.

VEGYESEK.

A határmenti halászat, a mint a hírek szólnak, sok bajjal küzd. A szigorú határzárlattal ugyanis, a melyet, sajnos, még mindig fenn kell tartani, nagyon nehezen egyeztethető össze a halászáshoz megkívánt szabad mozgás. De meg bizony be kell vallani azt is, hogy a meg nem engedett határátlépésekre, talán a csempészésekre is, igen kínálkozó alkalmatosságok a vizet járó s annak minden rejtett útját ismerő kisebb dereglyék, csónakok, a minőkkel a halászok dolgoznak. Nem csoda tehát, ha a határőrzéssel megbízott hatósági közegek szigorú felügyelet alatt tartják azokat. Leghelyesebb, ha halászaik okosan alkalmazkodnak a magasabb érdekekből tett intézkedésekhez s bizalmat keltő működéssel igyekeznek az illetékes közegeket velük szemben megértő enyhítésekre rábírni.

Bízunk benne, hogy nem soká lesz rá szükség!

A Velencei tavon az 1920. november hó végén hirtelen beállott hideg idő folytán nagy kár érte a halászatot. A már említett szárnyas varsákat a vízben érte a hirtelen fagy és a vékony jég összeszaggatta a hálószerkezetet és használhatatlanná tette a még nemrég használatba vett új eszközöket. A nagy anyagi káron kívül fizikailag is hosszabb időt igényel a mai nagy hőlénség mellett ezeknek a varsáknak a pótlása, ami természetesen a fogások eredményére is kihát.

Szerencsés halászat a gönyüi Dunán. *Kovács* és *Fekete* gönyüi halászmesterek 1920 november 28-án a Dunán ritka zsák-

mányra tettek szert; ugyanazon a napon egy-egy hálóval 1200 kg. harcsát fogtak 30—40—60 kg.-os példányokban. A hálóban kizárólag harcsa volt és a háló túlterhelése folytán több szép példány, úgy szólván a halászok kezei közül szabadult vissza a Dunába. Ritka eset, hogy harcsa tanyaszerű együttesben ily nagy mennyiségben kerüljön hálóba. A szép élő harcsákat élve szállították Budapestre, *Zimmer* Ferencz nagykereskedő bárkáiban talált rájuk a budapesti vevőközönség.

Győr város halászata hosszabb szünet után 1920. december hó 17-én, pénteken, hozta ismét Győr város polgárságának eladásra a holt Marczalon létesített halgazdaságának termékeit. Gyönyörű példányú halak voltak. Egyes pontyok 11 kg. súlyban, de öt kilós süllők és csukák is nagyobb mennyiségben kerültek eladásra. Mindenki *egy* halat kapott és míg a halak nagyok, az árak ellenben kicsinyek voltak, lévén a süllő kilónként 60, a ponty és csuka 50 korona; a kilón aluli halat pedig 20 koronáért élvezhette — az előzékeny városi tanács jóvoltából — a város adófizető polgársága. Mindenkinek jutott a halból és a tartalékbárkákból még külön karácsonyi hal várta készen az ünnepre a fogyasztó polgárságot.

Mikor a víz „elkeseredik“. Gyakorlati tógazdák igen jól tudjuk, hogy kicsoda veszedelmet jelent az, ha a hallal telt raktártavakba, teletetőkbe hirtelen olvadás idején *hólé* ömlik be. A jég-hideg áradat minden átmenet nélkül hűti le a vizet, a mi iránt még a szívósabb halak is, a minő a ponty is, igen érzékenyek; különösen a fiatal hal, az ivadék, és a legyengült hal. A télen át nem etetett ivadék bizony tavasz felé nem valami kitünő erőben van s ha ilyenkor éri a veszedelem — pedig a hóolvadás olyankor indul meg —, akkor tömegesen pusztul. Sokszor volt már rá eset; nagyon kell tehát ebben az időben a tógazdának az időjárás figyelnie s a teletetők táplálását ahhoz képest szabályozni.

De nemcsak mesterséges tógazdaságokban okozhat a *hólé* zavart; a természetes vizek halai sem szeretik. A *Velencei tó* halászaí igen jól ismerik ezt a jelenséget. Mikor hirtelen olvadás folytán hólé zúdul a tóba, akkor a hal *kimozdul* fekvő helyéről, mert — amint mondják — a hólé „*elkeseríti*“ a vizet, a hal tehát elindul jobb vizet keresni! Ilyenkor fogózik aztán meg a varsában.

A horgászok találékonyasága. Nem mindenkinek áll módjában „angol“ horogkészséget beszerezni, nem is mindenki kényes az ú. n. sportszerűséget illetőleg — ellenben annak a horgásznak, a ki valamire vinni akarja, feltétlenül furfangosnak, kitalálónak kell lennie. Az *Allg. Fischerei Zeitung* (1920. Nr. 20.) említi a következőket: A háború alatt az Etsch-völgyében figyelték meg egy horgász. Horogkészsége fenékhorgoszerű volt; a hosszú inon végig egymástól egyenlő távolságra löszörből való patonyok lógtak, s mindeniken egy kis horog. De a patonyok hossza nem egyforma volt, hanem rövid váltakozott hosszúval. A hosszú patonyú horgokat férgelkkel, csigákkal, sajttal csalizta fel; a rövideket dongókkal, darazsakkal oly ügyesen, hogy a rovarok még sokáig elevenek maradtak. Az ínt már most azonban nem merítette a vízbe, mint a fenékhorgornál szokás, hanem a víz felett két fára feszítette ki úgy, hogy a hosszú patonyok horga a fenékre ért, a rövideké pedig éppen a víz fölé ért. Hat ilyen ínt feszített ki s minden inon jelző csengő volt. Ő maga csolnakban a part mentén vigyázott. Csakhamar csobbant a víz, a csengő megszólalt, a horgóin bemerült a vízbe. A horgász erre sietve odaavezett s a megfogódzott halat a csónakba emelte.

Az „Abersee“ nevű tóban pedig egy horgász, egyszerű kosztos horoggal, a melyet *sötétbarna bükkfalevéllel* csalizott fel, fogta a *pontyokat!*

A hal külforgalma, úgy látszik, már nálunk is megindult. Amint értesülünk, egyik kiviteli-behozatali cégünk Jugoszláviából kapott két bárka pontyot, egyik nagykereskedőnk pedig Bécsbe szállított egy vagon magyar halat. Úgy halljuk, hogy a Balatonról is tervezték keszegféle halaknak külföldön való elhelyezését.

Budapesti halpiacz. Az elmúlt karácsonyi halvásár élénk volt, a halat keresték. Különösen a két utolsó nap detailforgalmában a vevők minden árat megadtak, csakhogy családí szokás szerint a karácsonyi hal ne hiányozzék asztalukról. Sajnos, sokan voltak kénytelenek erről a szokásról lemondani, mivel erszényükből ilyen tradíciókra már nem jutott.

Mint minden évben, kereskedőink, a várható kereslettel számolva, nagyobb halmennyiséget, különösen pontyot, gyűjtöttek össze. Ezen halfajból a főhalmazott készlet körülbelül 800 q-ra volt tehető. E készletek, kevés nagyobb fajtától eltekintve, jórészt elfogytak. Más halfajokból, mint a süllőből és harcsából is voltak készletek, de azok mennyisége már nem felelt meg a keresletnek, miért igen magas árakon kerültek a fogyasztókhoz.

A jelzett két bárka élő ponty az elfoglalt Jugoszláv területről is megérkezett, de a mint halljuk, a horribilis szállítási költségek mellett, ilyen behozatal, bár válmmentes, nem gazdaságos. Speciálkoci tételekben pedig, kísérletképpen, Ausztriába történt szállítás élő pontyban; ismeretlen eredménnyel.

Károsan befolyásolta a halpiacot a személyforgalom hosszantartó szünetelése, mivel halat, mint gyorsan romló árut nem lehet, különösen a jelenlegi langyos időjárás mellett, a korlátolt vasúti forgalomra bízni. A normális forgalom beálltával megindultak a hozatalok is; sok és értékes hal érkezett a folyami halászatokból. Különösen a Tisza ontja ismét szokatlan nagy mennyiségben szép és jóízű halat.

A Balaton is szépen kiveszi részét Budapest hallellátásában, időközönként sok keszeget, de kevés fogast és süllőt juttatván a főváros élmezésének, miáltal jó és olcsó táplálékhoz segíti a kevésbé tehetőse néprétegeket.

A tenyésztett halak szállítása zavartalanul folyik; a betelelt készletek előreláthatólag, már az ezidei, márczius hóra eső, korai husvétig átvevőre találhatnak.

A budapesti halárak nagyban:

Kecsege nagyság szerint	160—200 K
Süllő, nagy	140—180 "
Süllő, közép	100—140 "
Süllő, apró	70—100 "
Ponty, nagy	90—110 "
Ponty, közép	70—90 "
Ponty, apró	60—80 "
Harcsa, vágó	130—160 "
Harcsa, közép	100—140 "
Csuka, élő	70—110 "
Csuka, jegelt	50—100 "
Czompó	60—70 "
Kárász	50—70 "
Balatonai keszeg	10—14 " C.

Hivatalos árjegyzés. A vásárcsarnokok igazgatóságának hivatalos árjegyzéke az elmúlt karácsony idejében legfőképpen csak pontyban jelez nagybani eladásokat. Az élő ponty ára métermázsánként 5000—11,000 koronáig váltakozott, tehát elérte karácsonyra és Sylvester-estéjére az eddigi legmagasabb árat; jegelt ponty már szerényebb volt, métermázsánként 6000 koronánál feljebb nem igen vitte. Került még némi kárász 4000 koronával, balatonai garda és keszeg 1500—1800 koronával métermázsánként eladásra.

A kicsinyben való árusítás árai is alkalmazkodtak a „halevő” ünnepekhez, a mint azt az alábbi összeállítás mutatja, kilogrammonként fillérekben tüntetve fel az árakat 1920. december 11. és december 31-én:

	1920. december 11.		1920. december 31.	
	Vásár-csarnokokban	Nyílt piacon	Vásár-csarnokokban	Nyílt piacon
a) Édesvízi (élő) hal:				
Ponty, nagy	9000—12000	5000—10000	11000—14000	7000—12000
" kicsiny	7200—9000		9000—10000	
Harcsa, nagy				
" kicsiny	14000—14000	11000—16000	18000—18000	
Csuka, nagy	9000—10000		12000—17000	
" kicsiny	8000—9000	6000—7000	8000—9000	7000—8000
Kárász	6000—8400	4500—6000	4800—7000	4500—6000
Czompó	7000—9000		6400—8000	7000—8000
Márna			9000—9000	
Keszeg				
Kecsege, nagy				
" kicsiny				
Apró, kevert hal				

	1920. december 11.		1920. december 31.	
	Vásár-csarnokokban	Nyílt piacon	Vásár-csarnokokban	Nyílt piacon
b) Édesvízi jegelt (nem élő) hal:				
Ponty, nagy	8000—9000	4000—6500	9000—12000	5000—10000
" kicsiny	5000—6400		6500—8000	
Harcsa, nagy	16000—18000	7000—16000	12000—24000	9000—10000
" kicsiny	9000—12000		14000—18000	
Csuka, nagy	8000—9000	4500—7000	9000—14000	7000—8000
" kicsiny	5900—7000		7000—9000	
Fogassüllő, dunai	9000—12000	10000—14000	26000—18000	10000—14000
I Fogassüllő, balatonai nagy 3 kg. felül	13000—13000			
II. Fogassüllő, balatonai nagy 2—3 kg.-os	10000—11000		20000—20000	
II. Fogassüllő, balatonai kicsi 45 cm h. feljebb	9000—9000		18000—18000	
IV. Fogassüllő, balatonai kicsi 35 cm. h. feljebb	8000—8000		16000—16000	
Keszeg, balatonai	2000—2000	1500—2000	1400—2500	2000—2000
Garda, balatonai	1500—2000		1800—2800	
Kárász	2500—2500		2500—2800	
Czompó	3000—6000	2000—2500	4000—4000	3000—5000
Márna	8000—8000	7000—10000	8000—10000	
Keszeg	2500—2500	1500—2000	1400—2500	1500—2000
Apró, kevert hal	1500—2400	1400—1600	2000—2000	1400—4000

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Dr. R. K., Tiszaug. Harcsaivadék beszerzésére biztos forrást most nem tudunk. Azelőtt leginkább az aldunai halásztól lehetett kapni; tessék esetleg a tiszai halásznál érdeklődni. Tógazdaságokban ha van is, ritka véletlen, hogy eladó, felesleges mennyiségben volna.

VIGYÁZÓ REZSŐ

ezelőtt AJTAI DEZSŐ
hálókötőtelepe

SZEGED, JÓKAI-UTCZA 10. SZ.

Szállít mindenféle

halászhálót, isléget és húzókötelet

a legolcsóbb napi árban.

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek több ezer métermázsas élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, BUDAPEST, Központi vásárcsarnok. Telefon: József 48—94

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd, (Somogy m.).

Süggölyczím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

Őszi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingaui pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründli 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higo), aranyorfát, naphalát, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd, (Somogy megye).